

Мр Гордана ТОМОВИЋ
Историјски институт САНУ
Београд

БРЕЗНИЦА

Брезница је била област у средњем току реке Техотине у коју су залазили с робом дубровачки трговци од краја XIII века, а у XIV и XV веку пословали су у трговачком насељу Брезници, потоњим Пљевљима. Ту су у XV веку подигнути утврђени градови Кукањ и Раван, постојала је турска нахија Брезница и на реци Брезници био је знаменити манастир Св. Тројице. Име области је нестало, насеље Брезница прерасло је у град Пљевља, манастир Св. Тројице се не назива више Врхубрезница, једино се и данас именом Брезница назива речица кратког тока, која извире северно од Пљеваља и после 3,5 километра улива се у Техотину. А управо су по њој названи истоимена област, значајно трговачко насеље и велики манастир.

Премда је у жижи светског и домаћег научног интересовања више од једног века било римско насеље код Пљеваља у селу Комини, загонетни муниципијум S, ни истраживачи средњовековне историје нису занемарили овај крај. Сачувани су разноврсни извори – западни, латински, првенствено дубровачки, српски и турски – који обилују подацима за политичку, културну и привредну историју пљеваљског краја, што је омогућило да се разјасне општи токови историје друштва у том подручју како у већим делима, тако и у посебним студијама.¹ Следећи добри узор Пријепоља, где су научни скупови преточени

¹ П. Мркоњић /Атанасије Пејатовић/, *Средње Полимље и Појтарје у Новопазарском санџаку*, Насеља српских земаља I, Београд 1902, 227–356 /Српски, етнографски зборник IV; М. Динић, *Земље херцеговине Свјетозара Саве*, Српске земље у средњем веку, СКЗ, Београд, 1978, 178–269. (прештампано из: Глас СКА 182, 1940, 151–257); Б. Храбак, *Процлост Пљеваља по дубровачким документима до почетка XVII стогодишња*, Историски записи XI, 1–2, Цетиње 1955, 1–38; Ж. Шћепановић, *Средње Полимље и Појтарје. Историјско – етнологијско расправа*, Етнографски институт Српске академије наука и уметности, посебна издања, 20, Београд 1979; Р. Ђук, *Два сјајна вјерја у Полимљу*, Историски часопис XXIX–XXX, Београд 1983, 39–46; А. Лома, *Топономастика и археологија – антички локалитети код Пљеваља и Пријепоља и могући предсловенски остаци у тамошњој топонимији*, Оноματοлошки прилози X, Београд 1989, 1–32, /Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, Одбор за ономастику/; В. Цвијовић, *Неки помени пљеваљских топонима у историјским изворима до краја петнаестог вијека*, Брезнички записи I, Пљевља 1990, 5–18.

у зборник *Сеоски дани Срећена Вукосављевића* подигли таму с многих непознаница из историје Полимља, часопис *Брезнички записи* усмерен је ка објављивању сваковрсних прилога из прошлости пљеваљског краја, и то како научника, тако и оних занесених љубитеља и познавалаца старина.

Семантика и етимологија речи Брезница, као име реке и насеља у једнини и као име области у једнини или у множини – Брезнице – изгледају на први поглед сасвим јасни: назвање је постало од именице *бреза*, дрво, с многобројним изведеницама у словенској топонимастици. Међутим, *бреза*, као топоним чува свој изворни облик, о чему као најближи пример сведочи име средњовековног трга Брезе у Матаругама, југоисточно од Пљеваља.² У савременом српском језику, као и у оном из доба Вука Караџића придев од именице *бреза* је *брезов* или *брезав*, а реч *брезница* повезује се једино с говечетом, коњем или овцом беле боје с црвеним пегима.³ Стога је потребно потражити другачије порекло речи према трајним одликама природне средине пљеваљске речице и области и упоредити их с другим средњовековним местима истога или сличног имена. Властелинству српске архиепископије у Жичи (1220) припадала је планина Жељин *над Брезницима*, са зимским пашама *од Брезне долу низ Сушјеску*. Планина Жељин диже се југоисточно од Краљева до 1785 м висине, под њим је тресав Језеро, у близини су средњовековна насеља и рудници Плана и Гокчаница, а од Брезног дола остало је оближње село Брезна.⁴ Чини се да је још ближи односу насеља Пљевља и реке Брезница село Брезна на језеру, Плавска река и село Плава у Опољу, јужно од Призрена. Краљ Стефан Урош III 1327. године доделио је манастиру Хиландару *село Плави на Брезном*, што значи – на Брезном језеру. У оба примера Брезна и Брезнице су хидроними – означавају изданску воду, снажан извор који ствара мање језеро, изведени су из исте основе као и именица *бриз* и глагол *бризнути* са значењем: нагло избити, одједном потећи.⁵ Претпоставци о заједничком пореклу речи *бриз*, *бризнути* и *Брезница* не треба да буде сметња варирање основног вокала *и* и *е*, јер је таква појава последица различитог изговора слова *jaiti*, одакле и потичу дијалекатске разлике у српском језику. Отуда постаје разумљива колебљивост писања Брезнице у историјским изворима, јер се још неустаљени изговор другог слова *ѣ* (јат) чуо и писао различито, као *Bresnica*, *Briesniza*, *Brisinica*.⁶ Посебно је питање како треба тумачити зашто се у

² Р. Ђук, *Бреза и Комарани – средњовековна насеља у Полимљу*, Историјски часопис XXXIV, Београд 1988, 61–73.

³ *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, II, Српска академија наука и уметности, Београд, 1962, 143.

⁴ С. Новаковић, *Законски споменници српских држава средњега века*, Београд 1912, 572; Р. Павловић, *Подигбар и Гокчаница*, Насеља и порекло становништва 30, Београд 1948, 217–443.

⁵ *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, II, Београд 1962, 170–171.

⁶ Р. Ђук, *Два сјајара пјрџа у Полимљу*, Историјски часопис XXIX–XXX, Београд 1983, 39–46, о варијантама бележења Брезнице у добровачким изворима стр. 40, нап. 9.

изворима топоним јавља некад у једнини, а некад у множини. Слични примери су познати – као што су постојали средњовековно насеље Сеница, област Сенице и турска нахија Сеница, затим река Моравица, област Моравица – Моравице и нахија Моравица, тако је постојала и река Брезница, насеље и област Брезница – Брезнице као и турска нахија Брезница. У тим примерима обласно име сачувало се као именица у једнини и у турском периоду, чиме је, у ствари, потврђено старије стање, из предтурског периода. Турци нису дали пово име тим областима, већ су их бележили онако како су их Срби одувек звали. А то значи да су становници пљеваљског краја своју реку, своје насеље и своју област називали Брезницом. Управо стога што је тај топоним имао више значења, Дубровчани су га доживљавали као умножени вид истог имена и бележили су га у множини, као Брезнице.

Средњовековна област Брезница простирала се у средњем поречју реке Бехотине, десне притоке Дрине, од околине Пљеваља на истоку до Буковице на северозападу. Источни део области запрема пљеваљска котлина, средње висине од око 770 м, дуга 9 км, а широка 6 км, остатак прастарог плиоценског језера, по чијем се дну наталожно 20 м дебео слој сиво-белог лапора, а по рубовима шест језерских тераса, од 818 до 1180 м, омогућују умерено-континенталну климу.⁸ У народу се ниједан део пљеваљског округа није називао жупом, иако се запажа шири утицај опште прихваћеног гледишта у научној литератури да је Брезница била жупа.⁹

Премда је била део простора где су Срби живели од досељења и где се формирала прва средњовековна српска држава, Брезница се у сачуваним изворима појављује релативно касно, тек крајем XIII века. У дубровачкој канцеларији забележена је 12. септембра 1296. године изјава Илије, Станишиног сина, како га је претходне године у месецу септембру Градислав син Белмуџа, с дружином опљачкао у области која се назива Бресница и како му је узео четири коња с робом и четири коња без товара, 5 перпера у динарима, оружје и одећу, а штета је износила 300 перпера. Пљачка се догодила, по томе, септембра 1295, *in contrata, que dicitur Bresniça*.¹⁰ У средњовековном латинитету израз *contrada*, *contrata*, *contracta* тумачи се као: крај, страна, градска четврт, улица. У дубровачким изворима поред општег значења – област, крај, предео, тај израз се употребљава да означи земљу, већу област (*contrata del Re* – Хум); нечије подручје (*contrata Vlachorum*;

⁷ Н. Šabanović, *Krajište Isa-bega Ishakovića. Zbirni katastarski popis iz 1455. godine*, Sarajevo 1964, 3–15, (вилајет Сјеница, 1455, 1468. нахија Сјеница); Е. Мушовић, *Нахија Моравица (Ивањица) у XVI веку*, Зборник радова Народног музеја XVI, Чачак 1986, 95–105.

⁸ *Enciklopedija Jugoslavije* 6, Zagreb 1965, (518–519), s. v. Pljevlja /Jovan Vukmanović/.

⁹ М. Динић, *Земље херцега Светиоџа Саве*, Српске земље у средњем веку, Београд 1972, 178–269, 200–201; Cochangu in Brisiniza castello con lo contato (1444), тумачи као град Кукањ у жупи Брезници, иако је податак из друге повеље (1454) упозоравао да се ради о граду с утврдама и градском околином (*cum castris et pertinentiis suis*).

¹⁰ Г. Чremoшник, *Канцелариски и ноћариски списи 1278–1301*, Београд 1932, 158, 402°.

contrate Patriarche). као и жупу (Конавли, Требиње).¹¹ Дубровчани су добро познавали пределе и места у српској држави, јер су ту лично пословали и трговали, а понекад претрпели и штету и разбојништво. Средњовековна област Љубовића у Полимљу није названа контрата, већ жупа у уговору који су склопили монах Давид, бивши жупан Димитрије и дубровачки градитељ Десина де Риса о зидању манастира Давидовице, 30. августа 1281. године.¹² Оба дубровачка извора односе се на исто време и подручје, што указује на то да су с разлогом једну област називали жупа, а другу општим изразом – контрата. Колико је била пространа та област, као географска и историјска целина, може се приближно установити на основу сачуваних извора. Средином XV века у Брезници се помињу два утврђена града, Кукањ и Равански град. И док још постоје недоумице где се налазило друго утврђење, добро су очувани остаци града Кукња и подграђа Поткукањ у селу Кукањ, на левој обали Ћехотине, западно од Пљеваља.¹³ У граду је у летњим месецима боравио велики војвода Сандаљ Хранић, па се Кукањ сматра његовим летњим боравиштем. У време херцега Стефана Вукчића Косаче (1435–1466), наследника и синовца војводе Сандаља, чува се име Брезнице за област у којој су Кукањ и Раван.¹⁴ Значај града Кукња, међутим, толико је порастао да су Турци, по освајању тих крајева формирали нахију Кукањ, у којој се наша мала нахија Брезница. Међу приходима санџакбега Херцеговине уписан је порез на ситну стоку, од сваког села на сваку овцу по једну акчу годишње, а више села у неким нахијама чинило је жупанлук једног жупана. Поред војвода, чија се власт простирала над војводалуком, изузетна појава жупана и жупанлука у турском управном систему још једна је међу установама које су Турци преузели из покорених српских држава и српског друштвеног устројства и прилагодили својим потребама.¹⁵ У нахији Брезници, са назнаком да

¹¹ *Lexicon latinitatis medii aevi Iugoslaviae II*, ред. М. Костенчић, В. Гортан, З. Херков, Загреб 1971, 292, с. в. contrada; С. Ћирковић, *Bosanska crkva u bosanskoj državi*, Прилози за историју Босне и Херцеговине I. Друштво и привреда средњовековне босанске државе АНУБиН, посебна издања књ. LXXIX, Оделjenje друштвених наука, књ. 17, Сарајево 1987, 191–254, о термину contrata, стр. 229, нап. 138.

¹² Г. Чремошник, *Канцелариски и ноћариски списи 1278–1301*, Београд 1932, 65–66, 143^о.

¹³ М. Динић, *Земље херцега Стевог*, Српске земље у средњем веку, Београд 1978, 200–201. (Кукањ), 241, сматра да је Равански град био северно од Пљеваља у селу Раван, где постоје у близини топоними Кула и Градина. Међутим, 1477. године село Застипјење, где би требало тражити град, припадало је области Поблаве у нахији Милешева, уп. А. Алић, *Поименични popis sandžaka vilajeta Hercegovina*, Сарајево, 1985, 532.

¹⁴ К. Јиречек, *Трговачки путјеви и рудници Србије и Босне у средњем веку*, Зборник Константина Јиречека I, Београд 1959, 205–303, стр. 252, нап. 122.

¹⁵ Н. Šabanović, *Bosanski pašaluk*, Сарајево 1982, 113–114; А. Алић, *Поименични popis Sandžaka vilajeta Hercegovina*, Оријентални институт у Сарајеву, Сарајево 1985, 202–212, стр. 211 – Нахија Брезница. Н. Филиповић, *Vlasti i ustrojava timarskog sistema u Hercegovini I*, *Godišnjak XII*, Сарајево 1974, 127–221. /Centar za balkanološka istraživanja 10/, 169–170: тумачи појаву жупана као назнаку жупске организације са жупаном на челу, а нахије у којима се не помиње жупан објашњава већим бројем влаха, због чега је промењена структура тих жупа. Сам назив жупанлук или жупанство показује међутим, да је реч изведена од назива жупан, а не жупа.

припада Кукњу, жупанлук жупана Ивана чинило је девет села, у којима је било 2828 оваца. Сведени на поглаваре и представнике неколико сеоских насеља, херцегови жупани били су одговорни санџакбегу за сакупљање његових прихода од ситне стоке, будући да су заступали сточаре већег броја села из Брезнице и из неколико других нахија, али није познато да ли су имали и неке друге дужности и права. Као и војводадук, назив жупанлук или жупанство означавао је подручје надлежности једног жупана, које је обухватало више села, могуће као остатак слободне земље, где су се нека добра – испаше, појилишта и зимовници – заједнички користила за узгој стоке. Од наведених девет села у Брезници, положај и име трију нису познати, а старо име сачувала су сеоска насеља која се простиру, готово у низу, северозападно од Пљеваља. Прво и најближе Пљевљима је село Кукањ, једино на левој обали Ћехотине, док су остала села: Присоје, насупрот Кукњу, затим Горња Брвеница, Глисница, Црно Брдо и Јагодни До, на десној страни Ћехотине и њених притока. Наведена насеља чинила су само један део средњовековне области Брезнице. Пре свега, ту је била река Брезница, епоним области, са својим кратким током, на којој се развила у XIV веку трговачка насеобина, коју је у XV веку наследио трг Пљевља. Једно време оба насеља помињу се упоредо, док није трг у успону, Пљевља, превладао и угасио или прогутао старије тржно место. Трагови тога процеса забележени су у турском попису Херцеговине из 1477. године. Међу селима која су чинила војничку резерву, у читлуку субаше Исмаила уписано је запустело селиште, или мезра. Врхбрезница, која припада Кукњу, с приходом од 795 акчи, властита четири млина, ступа и половина млина у личном поседу. Субаша је био старешина градске области, мање области или групе људи, чија је дужност била одржавање реда и безбедности, а војно и управно био је одговоран санџакбегу, слично функцији кефалије или кнеза.¹⁶ Познато је да се у неким записима река Брезница, као и манастир Св. Тројице код Пљеваља називају Врх(о,у)брезница.¹⁷ Између манастира Св. Тројице и обале Ћехотине до утока Брезнице има око 3,5 км,

¹⁶ Б. Храбак, *Прошлост Пљеваља по дубровачким документима до почетка XVII стољећа*. Историјски записи, књ. XI, св. 1–2, Цетиње 1955, 1–38, стр. 8–9, објашњава промену имена места насељавањем Влаха, наводећи пример Оногошт – Никшић, Врсиње – Зупци, што у односу Брезница – Пљевља није био случај; Р. Ђук, *Два старца тврђа у Полимљу*, Историјски часопис XXIX–XXX, Београд 1983, 39–46, о Брезници, стр. 39–42; А. Алић, *Поименични попис Sandžaka vilajeta Hercegovina*, Sarajevo 1985, 360. (мезра Врхбрезница); D. Bojanić, *Turski zakoni i zakonski propisi iz XV i XVI veka za smederevsku, kruševačku i vidinsku oblast*, Istorijски институт, Београд 1974, 169 (о субашин).

¹⁷ Љ. Стојановић, *Стари српски записи и натписи*, књ. I. Београд 1982², 158, 492⁰, запис у рукопису манастира Св. Тројица, бр. 25, из 1537. године: у манастиру, названом *Свети Тројица, близу реке Врхубрезнице*; 250, 865⁰, запис у рукопису цркве Бистричке код Нове Вароши, из 1595. (1603?): *при храму светле живојиворештице и нераздељиве Тројице, на реци Врхубрезници код места Пљеваља*; 361–363, 1436⁰, запис у рукопису манастира Свете Тројице код Пљеваља, бр. 1: *многострени цркв Гаврила који написа у реченој обителји на реци Врхубрезници, близу места Пљевља у Херцеговини*. Уп. и А. Лома, *Геономастика и археологија*. Оноματοлошки прилог X, Београд 1989, 1–32, стр. 8–9 (Брезница и Врхубрезница).

мање од земљишта које запремају прострапи атари данашњих села пљеваљског краја. Све је било близу, на речици Брезници, и трг Брезница и пазар Пљевља и манастир Св. Тројице. На формирање градског језгра с турском управом од Врхбрезнице ка Пљевљима указивало би постојање субаше 1477. године.

Трг или пазар Пљевља и мезра Врхбрезница убележени су у нахији Кукањ. Како су и друга кукањска насеља са свих страна окружавала села у нахији Брезници, жупанлук жупана Ивана остатак је првобитне области Брезнице, чије је име потиснуо, а територију преузео утврђени град Кукањ.¹⁸ Отуда се границе нахије Кукањ приближавају опсегу првобитне средњовековне области Брезнице.

На источној страни нахија Кукањ граничила се са нахијом Милешево. Села Рабитље, Грево, трг Пљевља и село Рудница припадали су Кукању, а села Хранче, данас Ранче, Јабука и Бабине припадали су нахији Милешева. На североисточној страни планина Градина делила је нахију Кукањ од области Поблаће у нахији Милешева, којој су припадала села Бучје, Засстијење и Оцркавље. По ободу нахије Кукањ, ка северозападу, налазила су се села на десној страни Ђехотине: Страхов До, Дубац и Честин, а суседна села, Викоћ и Јечмиште, припадала су нахији Сокол. Нахији Кукањ припадали су и планина Љубишња (2238 м), висораван Коњско поље, између Љубишње и Радовине планине, и планина Обзир (1869 м). Најјужнија села нахије Кукањ била су Тепца и Засада на реци Тари, северно од Жабљака.¹⁹

Планински венац Љубишње, Лисца, Краљеве горе и Коријена у јужном делу нахије Кукањ током године запоседале су групе влаха нахија Комарница, Кричак и Матаруге, који су зимовали у многим кукањским селима. Крајем XV века јужно од нахије Кукањ постојале су нахије Матаруге и Кричак између река Таре и Лима, по којима се до данас називају истоимени предели јужно од Пљеваља. Територија турске нахије Кукањ била је приближно она коју је запремала средњовековна област Брезница. Најшире границе области биле би следеће: на југу река Тара и планина Коријен, ка истоку Црни врх и Марино брдо, ка северу планине Градина и Ковач планина, на северозападу Бабино брдо и планине: Вишевина, Шупља стена, Голи Вјетреник, Црни врх, Радовина и Обзир, све до Кобиловаче на Тари. Омеђено овим висинским ободом подручје Брезнице је запремало средишњи ток и слив реке Ђехотине. У ширим географским оквирима у

¹⁸ У попису главарине из 1492. године у вилајету Херцеговини (Hersek) убележени су нахија Кукањ, Поблаће и Милешева, а Брезница се не помиње: N. Todorov – A. Velkov, *La situation démographique de la Péninsule balkanique (fin du XV e s.-début du XVI es.)*, Sofia 1988, 288–290.

¹⁹ А. Аличић, *Поименични попис Санџака вилајета Херцеговина*, Сарајево 1985, 5 (Бучје), 22, (Засстијење, Страходол = Страхов До, Дубац, Викоћ), 34 (Љубишња, Коњско Поље, Обзир, Засада), 46 (Јабука), 47 (Хранче), 165 (пазар Пилева, други назив Ташлуца = Пљевља), 167 (Грево), 210 (Оцркавље, Бабина Брда = Бабине), 286 (Јечмиште), 309 (Честин), 337 (Рабитље), 590 (Г. Рудница), 592 (Д. Тепце = Тепца).

средњем веку, као и нахије Милешева, Љубовића и Кукањ, Брезница је припадала пространој области Полимља.²⁰

Gordana Tomović

BREZNICA

Summary

Breznica was a region in the central part of the basin of the Čehotina River, which merchants from Dubrovnik started visiting with their merchandise from the end of the 13th century, and in the 14th and 15th centuries conducted business in the trade settlement of Breznica, subsequently Pljevlja. In the 15th century, the fortresses of Kukanj and Ravan were erected there, the Turkish *nahiye* of Breznica existed, and the famous monastery of the Holy Trinity was erected on the Breznica River. The name of the region disappeared, the settlement of Breznica grew into Pljevlja, the monastery of the Holy Trinity is not called Vrhubreznica any more, only the river of a short course, springing to the north of Pljevlja and after 3.5 kilometres flowing into the Čehotina, carries the name of Breznica today. The region of same name, an important trade settlement, and a large monastery were named after it.

The comparison with other medieval settlements of the same or similar name shows that the names of Brezna or Breznica are hydronyms denoting spring water, a powerful source creating a small lake, derived from the same root as the noun *briz*, and the verb *briznuti* with the meaning „come out suddenly”, „gush out”.

The medieval region of Breznica stretched in the central basin of the Čehotina River, a right tributary of the Drina, from the environs of Pljevlja in the east to Bukovica in the northwest. There is not any part in that area called *župa* in folk tradition, although the view that Breznica was a *župa* is generally accepted in scientific literature.

In the extant sources, Breznica appeared at the end of the 13th century. In the chancery of Dubrovnik a statement of Ilija, son of Staniša, was registered on 12 September 1296 that in September of the previous year he had been robbed in the region called Bresnica (*in contrata, que dicitur Bresnica*). In medieval Latin the expression *contrada*, *contrata*, *contracta* is interpreted as area, part, district, street. However, the medieval region of Ljubovidja in the basin of the Lim was not called *contrata* but *župa* in the contract concluded between the monk David, the former *župan* Dimitrije, and the master builder from Dubrovnik Desina de Risa about the construction of the monastery Davidovica in 1282. Both Dubrovnik sources relate to the same period and area, which indicates that one region was called *župa*, while the other was referred to by the general term *contrata* with good reason. The scope of the region, as a geographi-

²⁰ A. Aličić, *Pojmenični popis Sandžaka vilajeta Hercegovina*, Sarajevo 1985, 31 (нахија Кукањ, припада Полимљу), 40 (нахија Милешева, припада Полимљу, други назив Островица и Поблаће), 50 (нахија Љубовића, припада Полимљу).

cal and historical whole, can be approximately ascertained on the basis of the surviving sources. In the middle of the 15th century, two fortresses were mentioned in Breznica, that of Kukanj and Ravanski grad. After the conquest of this area, the Turks formed the *nahiye* of Kukanj, which incorporated the smaller *nahiye* of Breznica. The *županluk* of *župan* Ivan comprising nine villages was registered in the *nahiye* of Breznica, with the remark that it belonged to Kukanj. The village settlements stretching almost in the same line to the northwest of Pljevlja have preserved their old names: the village of Kukanj, on the left bank of the Čehotina, Prisoje opposite Kukanj, then Gornja Brvenica, Glisnica, Crno Brdo and Jagodni Do on the right bank of the Čehotina river and its tributaries. Apart from these villages, in the medieval region of Breznica was also the short river of Breznica, on which a trade settlement developed in the 14th century, being subsequently replaced by the marketplace of Pljevlja in the 15th century. Both settlements were parallelly mentioned for a while, until the marketplace on the ascent, Pljevlja, prevailed over and absorbed the older trade centre. The traces of that process are noted down in a Turkish census of Herzegovina of 1477 – it registers an abandoned village site, or *mezra*, Vrhbreznica, belonging to Kukanj. In some notices, the Breznica river, as well as the monastery of the Holy Trinity near Pljevlja, are called Vrh(o,u)breznica.

The marketplace of Pljevlja and *mezra* Vrhbreznica are registered in the *nahiye* of Kukanj. As the other Kukanj settlements surrounded the villages in the *nahiye* of Breznica, the *županluk* of the *župan* Ivan represents the remains of the original region of Breznica. The fortress of Kukanj pushed the name Breznica into the background and undertook its territory. Hence, the borderlines of the *nahiye* of Kukanj approach the scope of the original medieval region of Breznica.

The broadest boundary lines of the region would run along the Tara river and Mount Korijen in the south, Crni vrh and Marino brdo in the east, mountains Gradina and Kovač in the north, and in the northwest Babino brdo and the mountains Viševina, Šuplja stena. Goli Vjetrenik, Crni vrh, Radovina and Obzir, up to Kobilovača on Tara. Bordered by highlands, the area of Breznica covered the central of the Čehotina river. In the Middle Ages, in broader geographical terms Breznica belonged to the spacious region of Polimlje, as well as the *nahijes* of Mileševa, Ljubovidja and Kukanj.